

Monumentnummer*: 531381

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 januari 2013
Kadaster deel/nr 82687/190

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Naarden	Gooise meren	Noord-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Naarden	G			2479

Omschrijving**

Cluster 7. Bomvrij wachthuis.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BOMVRIJ WACHTHUIS, gebouw T, als gebouwd en aardgedekt onderdeel van Fort Ronduit. Het Fort Ronduit ligt in het noordelijke deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, tussen de Vesting Naarden en de voormalige Zuiderzee, nu IJsselmeer. Het fort is door middel van een verdedigingswal aan de zuidzijde fysiek verbonden met de Vesting Naarden. Fort Ronduit diende ter verdediging van de buitendijkse gronden aan de noordzijde van de vesting, de zeedijk en de Naarder Trekvaart. Naarden was van zeer groot militair-strategisch belang als verdediging van de directe toegang tot Amsterdam. Het fort moest voorkomen dat de Vesting Naarden aan de noordzijde werd gepasseerd. Het wachthuis was bedoeld als eerste versterking en bewaking van het fort. Het gebouw kent twee gemetselde gevels aan de west- en noordzijde en het is aangeaard aan de twee andere zijden. Hierdoor was er vrij zicht op de west- en noordzijde van het fort en de toegangsbrug. Het wachthuis dateert uit circa 1874. Het wachthuis op Fort Ronduit kon in oorlogstijd maximaal acht mensen huisvesten. Het gold naar de toenmalige maatstaven als bomvrij. Door uitvinding van de brisantgranaat, in 1885, was van een bomvrije situatie geen sprake meer en konden gebouwen van dit type als verouderd worden beschouwd.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

BOMVRIJ WACHTHUIS, gebouw T, uit circa 1874 met twee, onder haakse hoek staande, gemetselde gevels aan de west- en noordzijde en aangeaard aan de twee andere zijden. In de westgevel geven twee raampjes zicht op de kraanbrug en de gracht. In de noordgevel bevindt zich een opgeklampte deur met aan weerszijden eveneens een raampje. Erboven is een grote ontlastingsboog aangebracht en aan de linkerkant een zware vleugelmuur. In het interieur bestaat het wachthuis uit een enkele ruimte van circa 6.00 x 4.00 meter, overwelfd met een tongewelf.

Waardering

Het onderdeel BOMVRIJ WACHTHUIS, gebouw T, is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het onderdeel is een voorbeeld een bomvrij bouwwerk uit circa 1874.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel uit circa 1874 is representatief als voorbeeld van een wachthuis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het is relatief zeldzaam vanwege de fysieke uitvoering met twee haaks op elkaar staande gevels en twee aardgedekte zijden.

* Het onderdeel is gaaf bewaard omdat het wachthuis niet of nauwelijks is gewijzigd ten opzichte van de situatie in de bouwtijd.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair wachtgebouw

Functie

Wachtgebouw